

ARCHIV NÁRODNÍ GALERIE V PRAZE

JIŘÍ JELÍNEK **(* 1901 – † 1941)**

Inventář osobního fondu

Časové rozmezí: 1918–1941 (1946)

Značka fondu: 80

Číslo evidenčního listu NAD: 1

Evidenční číslo inventáře: 179

Zpracovala: Jiřina Janišová, Lucie Večerníková

Místo: Praha 1995, 2019

Jiří Jelínek (1901–1941)

Jiří Jelínek (Remo) se narodil 12. srpna 1901 v rodině inženýra královských železáren. Životní cesta ho vedla přes berounské reálné gymnázium, kde maturoval s vyznamenáním, na pražskou Akademii výtvarných umění. Tam v letech 1920 až 1926 prošel všeobecnou školou u profesorů Vlaho Bukovace a Jakuba Obrovského, i speciálkou Karla Krattnera. V roce 1922 se seznamuje na Jadranu s Toyen a Jindřichem Štyrským. Jeho hledání svého uměleckého směru vedlo k Devětsilu, se kterým vystavoval v roce 1923. V letech 1928 až 1930 pobýval díky stipendiu města Broumova v Paříži, kde se stýkal s Toyen, se Štyrským a Františkem Foltýnem. Krátce se stal žákem Františka Kupky. V té době patřil do významné umělecké skupiny Abstraction-Création (Hans Arp, Piet Mondrian, Kandinsky a další) s níž úspěšně vystavoval.

Jelínek se abstrakci věnoval do roku 1935, kdy spoluzakládal skupinu Kvart. V polovině třicátých let vyzrává, maluje Španělku – jako symbol antifašistického boje. Tragika našeho národního osudu se odráží v jeho dílech Rok 1938 a Plačící žena. Zralost Jelínkova díla se projevuje na velkých přehlídkách soudobého umění ve Zlíně. Na prvním salonu vystavil obraz Dynamika barevných protikladů, na třetím salonu sociální kresbu Dělník. Na výstavě berounských výtvarníků v roce 1939 zaujal kresbou Mladý kováč.

Od roku 1941 se Jelínek stává řádným členem Spolku výtvarných umělců Mánes. Jeho jméno se vyskytuje vedle jmen udávajících směr našemu výtvarnému životu. Vedle figurálních kompozic se setkáváme i s jeho zátišími a krajinami. Realizoval se též jako knižní grafik.

Jelínkovo umění je krutě přervané v poslední den roku, kdy se dožil čtyřiceti let. Jeho životní osudy s tragickým koncem za ostatními dráty koncentračního tábora Mauthausen dosvědčují Jelínkovu charakterovou vyhraněnost i uměleckou nesmlouvavost. Jiří Jelínek zemřel 30. 12. 1941.

Literatura

- Mácelová Lompártová Marta, Linie, barva, tvar in: Ateliér, roč. 1, č. 15, 1988/10/11, s. 3
Rousová Hana, Linie, barva, tvar v české malbě, kresbě a plastice třicátých let, Praha 1988
Ságner Augustin, Jiří Jelínek (In memoriam) in: Kvart, roč. 4, č. 1, 1945, s. 20
Štěpánek Pavel, Střet snů a skutečnosti (Umění mezi dvěma válkami) in: Ateliér, roč. 2, č. 12, 1989/06/13, s. 5
Nový slovník československých výtvarných umělců (I. díl; A-K), Ostrava 1993
Nová encyklopedie českého výtvarného umění (A-M), Praha 1995

Vývoj a dějiny archivního fondu

Písemná pozůstalost Jiřího Jelínka byla předána do Archivu NG Františkem Šmejkallem roku 1983 na základě soudního rozhodnutí o pozůstalosti Jelínkovy bývalé manželky Boženy Žaludové.

Archivní charakteristika fondu

Fond Jiřího Jelínka není příliš rozsáhlý. Největší část zaujímají doklady samotného umělce, další se vztahují k jeho pozůstalosti po smrti v roce 1941. V souboru osobních dokladů převažují různá vysvědčení a průkazy, které umožňují detailně studovat Jelínkovu uměleckou dráhu a působení v nejrůznějších spolcích.

Více informací o malířových pracích můžeme získat na základě studia jeho rukopisných poznámek, kde detailně rozebíral budoucí podobu svých obrazů. Především se zabýval otázkou barev. Jeho díla můžeme sledovat i na souboru fotografií. Mezi tisky převažují pozvánky a katalogy výstav a výstřižky s články o Jelínkovi.

Záznam o uspořádání fondu a sestavení pomůcky

Inventář byl vytvořen v souladu se Zásadami pro zpracování osobních archivních fondů a pro psaní jejich inventářů, platných ve shodě s prováděcí vyhláškou č. 645 zákona č. 499/2004 Sb. O archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů. V rámci vnitřní skartace byly vyřazeny pomocné obálky a desky. Fond zpracovala Jiřina Janišová v roce 1995 a doplnila Lucie Večerníková roku 2018. Je uložen pod přírůstkovým číslem AA 2990.

Inv. č.	Obsah	Počet ks/l	Časový rozsah	Př. č. AA	Č. kart.
Doklady – vlastní, rodinné, cizí					
1	Křestní list	1 kus	1918	2990	1
2	Vysvědčení dospělosti z městského reálného gymnasia v Berouně	1 kus	1920	2990	1
3	Vysvědčení z Akademie výtvarných umění v Praze	7 ks	1921-1926	2990	1
4	List domovský	1 kus	1922	2990	1
5	Vysvědčení ze Státní školy knihovnické v Praze	1 kus	1924	2990	1
6	Potvrzení knihovnické praxe	1 kus	1924	2990	1
7	Potvrzení rektorátu AVU o studiu	1 kus	1926	2990	1
8	Potvrzení o neschopnosti vojenské služby	1 kus	1926	2990	1
9	Stanovy SVU Mánes	1 kus	1935	2990	1
10	Vysvědčení nemajetnosti	1 kus	1936	2990	1
11	Vysvědčení zachoalosti	1 kus	1936	2990	1
12	Osvědčení o státním občanství	1 kus	1936	2990	1
13	Přihláška k pobytu	1 kus	1937	2990	1
14	Vkladní knížka	1 kus	1937-1938	2990	1
15	Stvrzenky	7 ks	1938-1941	2990	1
16	Průkaz Národního souručenství	1 kus	1939	2990	1
17	Přihláška k pobytu Heleny Vampolové	1 kus	1940	2990	1
18	Potvrzení o vystoupení z římsko-katolické církve, přiloženo oznámení z magistrátu hl. města Prahy	2 ks	1940	2990	1
19	Potvrzení o převzetí děl na výstavu	3 ks	1941	2990	1
20	Průkaz SVU Mánes	2 ks	1941-1942	2990	1
21	Průkaz Odborové organizace českých výtvarníků v Praze	2 ks	1941-1942	2990	1
22	Průkaz Českého spolku pro komorní hudbu v Praze	1 kus	1942	2990	1
23	Zajištění majetku	1 kus	1942	2990	1
24	Přihláška majetku Boženy Krejčové	1 kus	1946	2990	1
25	Vysvědčení o mimořádném studiu na Filosofické fakultě UK v roce 1922/23	1 kus	b. d.	2990	1

Korespondence přijatá – korporace

26	SVU Mánes Praha, 4. 3. 1940 Praha, 29. 4. 1941	2 ll	1940-1941	2990	1

Korespondence odeslaná

27	nezjištěný Praha, 19. 6. 1941 (nedokončeno)	1 list	1941	2990	1

Rukopisy – vlastní

28	Poznámky k prodeji děl, seznamy Jelínkových prací	1 kus	b. d.	2990	1
29	Poznámky k Jelínkovým dílům (především o barvách)	1 kus	b. d.	2990	1

Rukopisy cizí

30	Prohlášení o činnosti Jiřího Jelínka v době okupace	1 kus	b. d.	2990	1

Výtvarné práce

31	Grafiky (ex libris Libuše Hrazdilová, svatební oznámení M. a F. Rabochovi)	4 ks	1941, b. d.	2990	1
32	Kresby tužkou	44 ks	b. d.	2990	1
33	Perokresba (návrh titulního listu výstavního katalogu)	1 kus	b. d.	2990	1

Tisky

34	Plakát výstavy Foltýn, Jelínek, Tittelbach, obrazy, tempera, kresby, Průmyslové muzeum, Brno	1 kus	1935	2990	1
35	Osvětový věstník Podbrdská, 1931, č. 7 (s článkem „Výstava malířského díla Jiřího Jelínka“)	1 kus	1931	2990	1
36	Pozvánka na zahájení výstavy obrazů a kreseb Jiřího Jelínka, sál obchodní akademie v Berouně, 1931	1 kus	1931	2990	1
37	Výstava obrazů a kreseb J. Jelínka, sál obchodní akademie v Berouně, 1931 (fotokopie katalogu výstavy)	1 kus	1931	2990	1

38	Purkyně, spolek pracovníků v umění a vědě, Praha, Krasoumná jednota 1932 (katalog výstavy)	1 kus	1932	2990	1
39	Sborník podbrdské kulturní práce (s kresbami J. Jelínka), Příbram 1932	1 kus	1932	2990	1
40	Výstava uměleckých děl ze soukromého majetku rodin a korporací v berounském kraji, sál obchodní akademie v Berouně, 1933 (katalog výstavy)	1 kus	1933	2990	1
41	Pozvánka na zahájení výstavy malířů Foltýna, Jelínka a Tittelbacha, Brno	1 kus	1935	2990	1
42	Členská výstava Černo-bílá, Mánes, Praha 1938 (katalog výstavy)	1 kus	1938	2990	1
43	Výstava berounských výtvarníků, městská radnice v Berouně, 1939 (katalog výstavy)	1 kus	1939	2990	1
44	Výstava Důvěřujte umění, SVU Mánes, Praha 1939/40 (katalog výstavy)	1 kus	1939	2990	1
45	Slovo mají výtvarníci (s článkem J. Jelínka „Od palety k oku“)	1 kus	1940	2990	1
46	Druhý berounský salon, Nová budova obchodní akademie, Beroun 1940 (katalog výstavy)	1 kus	1940	2990	1
47	Pozvánka na zahájení členské výstavy SVU Mánes, 1941	1 kus	1941	2990	1
48	Pozvánka na zahájení výstavy obrazů Jiřího Jelínka v Síni Mánesa	1 kus	b. d.	2990	1
49	Novoročenka (Josef Jelínek a synové, Beroun)	1 kus	b. d.	2990	1
50	Pozvánka na zahájení výstavy Abstraction-création, Paříž	2 ks	b. d.	2990	1
51	Zemřeli jsme, abyste mohli žít vy! Soupis obětí druhé světové války z Králova Dvora u Berouna	1 kus	b. d.	2990	1

Výstřižky

52	Výstřižky k životu a dílu Jiřího Jelínka	4 ks	1931-1945, b. d.	2990	1

Fotografie

53	Fotografie díla	44 ks	b. d.	2990	1
54	Fotografie díla (skleněné negativy)	2 ks	b. d.	2990	1

Tiráž

Jiří Jelínek (1901–1941), soupis osobního fondu

časový rozsah fondu: 1918–1941 (1945)

počet evidenčních jednotek: 1 karton

počet inventárních čísel: 54

rozsah v bm: 0,12 m

stav ke dni: 12. 11. 2018

jméno zpracovatele: Jiřina Janišová, Lucie Večerníková

číslo evidenčního listu NAD: 1

číslo evidenční pomůcky: 179

počet stran: 7

schválil dne: 30. 4. 2019 Mgr. Tomáš Hylmar

č. j.: 50/2019 - ANG